

ANALIZA SADRŽAJA NOVINSKIH ČLANAKA O POVIJESNOJ JEZGRI ŠIBENIKA U „ŠIBENSKOM TJEDNIKU“

Izvorni znanstveni rad / Original scientific paper

UDK 711.4(497.5 Šibenik)(091)(046)

U radu se, primjenom istraživačke metode analize sadržaja, razmatraju novinski članci objavljeni u „Šibenskom tjedniku“ u razdoblju 2006.-2011. o povijesnoj jezgri Šibenika. Temeljni cilj analize sadržaja bio je utvrđivanje i klasificiranje sadržaja poruke o povijesnoj jezgri Šibenika, dok je specifični cilj bio analizom sadržaja utvrditi teme, njihov opseg i intenzitet aktualnih procesa u šibenskoj povijesnoj jezgri. Analizirani novinski članci razvrstani su po kriteriju mikrolokacije unutar povijesne jezgre i po kriteriju teme o kojoj se u članku pisalo. Propadanje povijesne jezgre i potreba za njenom revitalizacijom prepoznati su kao specifičan problem grada Šibenika.

Ključne riječi: *analiza sadržaja, povijesna jezgra Šibenika, propadanje, revitalizacija, Šibenski tjednik*

1. Uvod

Različiti oblici propadanja povijesnih gradskih jezgara te primjeri, više ili manje uspješni, njihove revitalizacije pripadaju području proučavanja i empirijskog istraživanja suvremene urbane sociologije. Od kraja 1970ih godina kada je u Hrvatskoj realizirano prvo cjelovito sociologijsko istraživanje provedena su mnoga sociologijska istraživanja povijesnih gradskih jezgara.² Premda je od tada proteklo gotovo punih četrdeset godina, stare gradske jezgre, sa svojim brojnim problemima, ne prestaju biti predmet specifičnog sociologijskog interesa. Razlog tomu nedvojbeno se, između ostalog, nalazi i u procesu velikih promjena, koje se najčešće nazivaju tranzicija, kroz koje su hrvatski gradovi u zadnjih dvadesetak godina prošli i još uvijek prolaze, kao uostalom hrvatsko društvo u cjelini. U kontekstu razmatranja promjena u povijesnim urbanim središtima, promijenila se uloga države kao ključnog urbanizacijskog aktera u socijalističkom razdoblju Hrvatske. Ujedno, gotovo preko noći zbilo se uruša-

¹ Veleučilište u Šibeniku

² Riječ je o sociologijskoj studiji koja je izrađena za zagrebačku povijesnu gradsku jezgru: „Sociološko-demografska studija Gornjeg grada i Kaptola“. Voditelj istraživanja bio je Milan Prelog, a studija je nosila podnaslov: „Za potrebe izrade provedbenog urbanističkog plana uređenja i revitalizacije“.

vanje dotadašnjeg oblika urbanističkog planiranja i njemu pripadajuće prakse, a posebice promijenila uloga privatnog vlasništva i poduzetništva u ekonomskoj sferi urbanih promjena. Pri tomu, posljednjih nekoliko godina može se primijetiti povećana zastupljenost tema o potrebi revitalizacije povijesnih gradskih jezgara u javnom govoru, bilo da je riječ o različitim političkim razmatranjima i poticajima, ili da je tema više zastupljena u elektroničkim ili tiskanim medijima.

Upravo o zastupljenosti tema koje se odnose na šibensku povijesnu jezgru provedena je analiza sadržaja objavljenih novinskih članaka i to u lokalnom tjedniku („Šibenski tjednik“), na način da bi se ustanovilo koje se teme percipiraju kao aktualne i kao važne.

Sociologijskim istraživanjima u drugim hrvatskim povijesnim gradskim jezgrama utvrđeni su oblici propadanja i revitalizacije³, međutim Šibenik nije bio zastupljen u tim istraživanjima te je u tom smislu kvalitativna analiza sadržaja novinskih članaka prikladna metoda kako bi se utvrdila osnovna obilježja javne percepcije suvremenih aspekata propadanja i revitalizacije u šibenskoj povijesnoj jezgri.

U radu se uz kratki opis istraživačke metode daje primjena istraživačke metode na primjeru „Šibenskog tjednik“, a na kraju se nalaze i zaključna razmatranja.

2. Opis istraživačke metode

Metoda analize sadržaja uobičajeno se koristi u sociologijskim istraživanjima tekstualnog ili vizualnog empirijskog materijala. Analiza sadržaja je istraživačka tehnika kojom se želi izgraditi sistematska iskustvena evidencija o simboličkom komuniciranju, kao jednom od najvažnijih aspekata društvenog života (Halmi, 1996., 275). Primjena analize sadržaja, smatra Halmi, kreće se između kvantitativne semantike na jednoj i predmetnog registra na drugoj strani, pri čemu se pod predmetnim registrom podrazumijeva otkrivanje samo osnovnih sadržaja nekog simboličkog komuniciranja. Prema Barelsonovu klasičnom određenju, analiza sadržaja je “istraživačka tehnika za objektivni, sistematski i kvantitativni opis manifestnog sadržaja komunikacije” (Mišetić, 2001., 125). U ovom određenju više je naglašen kvantitativni aspekt analize sadržaja zbog potrebe, Mišetić smatra, da se metoda dokaže i afirmira kao “znanstvena/pozitivna/čvrsta“, ali u tom slučaju u drugom planu ostaju kvalitativni elementi istraživanja “tekstualnih i/ili vizualnih sadržaja“. Stoga su važni i kvalitativni aspekti analize sadržaja, poglavito kada je broj analiziranih jedinica premalen za primjenu statističkih metoda. Tri su pristupa, koja je naznačio Barelson, analizi simboličkog (kvalitativnog) materijala: a) s gledišta sadržaja – istraživač je u prvom redu zainteresiran za karakteristike sadržaja poruke; b) s gledišta tvorca materijala – istraživača zanima sadržaj poruke samo ako tim putem može više doznati o osobinama onoga tko je poruku stvorio; c) s gledišta publike – preko sadržaja poruke istraživač nastoji doznati o obilježjima publike kojoj je poruka upućena (Halmi, 1996., 283).

³ Navodimo naslove i autore spomenutih istraživanja: Dolenc, N., Kovačević, R., Kufrin, K., Rogić, I. (1988.), Sociologijska studija stare gradske jezgre Karlovca i kontaktnog područja; Dolenc, N., Čupić, M., Rogić, I. (1989.), Sociologijska studija općine i grada Trogira; Kovačević, R., Rogić, I. (1986.), Dubrovnik, sociologijska studija stare gradske jezgre; Kovačević, R., Rogić, I. (1989.), Sociologijska studija stare gradske jezgre Paga; Čaldarović, O. (1989.), Revitalizacija u sociološkoj perspektivi, *Pogledi*, 19(2):593-607; Dakić, S., Perković, Z., Rogić, I., Stojković, A. (1989.), *Urbana drama Donjeg grada Zagreba*; Leburic, A., Maroević, M., Rogić, I. (2003.), *Splitska povijesna jezgra: zapušteno srce grada*.

Uloga masovnih komunikacijskih medija vrlo je važna u suvremenom društvu te je sve izraženija potreba za njihovom analizom. Najmanje su dvije razine, piše Mišetić, na kojima analiza medija može pomoći u razumijevanju društvenih procesa. Na prvoj razini, kao "dokument vremena", mediji možda najsveobuhvatnije bilježe društvene događaje i na taj su način istraživački izvor, dok na drugoj razini analiza medija može pomoći u identifikaciji glavnih društvenih aktera i njihovih namjera. Pritom je posebice važno znati da je putem medija gotovo nemoguće prenijeti "čistu" zbilju, jer se već odabirom tema i načinom prezentacije ulazi u sferu interpretacije stvarnosti, pa imamo svojevrsnu medijski "posredovanu" zbilju. U tom smislu, riječ je o ograničavajućem faktoru metode analize sadržaja nekog od oblika masovnih medija.

3. Primjena istraživačke metode

U istraživanju šibenske povijesne jezgre, uporabom kvalitativnog pristupa, provedena je analiza sadržaja novinskih članaka o povijesnoj gradskoj jezgri Šibenika u lokalnom tjedniku "Šibenski tjednik", objavljenih u razdoblju od ožujka 2006. do kraja 2011. godine. Kontinuitet od pet godina, pri čemu se nije uzorkovalo brojeve tjednika nego se svaki broj pregledao i u svakom broju na svim stranicama su se tražili karakteristični tekstovi, jača objektivnost pristupa. Lokalni tjednik je izabran jer se dominantno bavi lokalnim temama, a izbor je pao na „Šibenski tjednik“⁴

Temeljni cilj analize sadržaja bio je utvrđivanje i klasificiranje sadržaja poruka o povijesnoj jezgri Šibenika.

Specifični cilj analize sadržaja primijenjene na "Šibenski tjednik" bio je analizom novinskih članaka utvrditi teme, njihov opseg i intenzitet aktualnih procesa u šibenskoj povijesnoj jezgri.

Analizom sadržaja bilo je obuhvaćeno 300 brojeva "Šibenskog tjednika", od prvog broja zaključno s tristotim brojem. Obuhvaćeno je vremensko razdoblje od 10. ožujka 2006. godine do 1. prosinca 2011. godine.

Sukladno ciljevima analize izabran je jedan oblik "tematske analize" kao jednog vida analize sadržaja kojim se teži prepoznati u izvornom materijalu određenu osnovnu temu ili više tema, pa se onda na osnovu tog okvira istražuje što se sve veže uz određenu temu (Mišetić, 2001., 131). Jedinica analize bila je informacija o povijesnoj gradskoj jezgri. Analizu sadržaja u cijelosti je provodio autor ovog rada. Pregledavanje svih tiskanih primjeraka novina obavljeno je u siječnju 2012. godine. Nakon što su pregledani svi primjerci „Šibenskog tjednika“ izdvojeno je 216 novinskih članaka, koji su sadržavali relevantne informacije o povijesnoj gradskoj jezgri.

Glavni kriterij za odabir članaka bio je da se u njima nalazi informacija o staroj gradskoj jezgri, što je u smislu sadržaja uključivalo brojne aspekte života u šibenskoj povijesnoj jezgri. Uz svaki od izdvojenih novinskih članaka evidentirano je sljedeće: broj primjerka "Šibenskog

⁴ U Šibeniku postoji „Šibenski list“ lokalni novinski tjednik s puno dužom tradicijom, koji se tiskao u razdoblju od 1952. do 1967. godine te od 1978. do danas. Ipak, u ovom istraživanju izabran je „Šibenski tjednik“ jer nakana nije bila usporediti kako koji tjednik piše o oblicima propadanja i revitalizacije šibenske povijesne jezgre, nego utvrditi o kojim se temama piše.

tjednika“ u kojem je članak objavljen; datum objavljivanja; naslov novinskog članka; broj stranice „Šibenskog tjednika“ na kojoj je članak objavljen; opseg članka.

Gotovo u svakom članku, uz tekstualni dio se nalazila i fotografija. Zastupljenost fotografija i njihov sadržaj nisu bili predmetom posebne analize, ali kod određivanja opsega članka – fotografija je bilježena kao njegov sastavni dio.⁵ Svaki je članak imao naslov, a velika većina nadnaslov i podnaslov.

Prije pristupanja samoj analizi sadržaja novinskih članaka, unaprijed nije bio pripremljen klasificiran niz tema koji bi se tijekom analize trebao tražiti u člancima te bilježiti učestalost njihova pojavljivanja.⁶ Prvo su izdvojeni svi članci u kojima su se nalazile relevantne informacije o povijesnoj jezgri, a nakon toga je sadržaj članaka klasificiran prema dvama kriterijima: lokacijskom i tematskom. Prema lokacijskom kriteriju, članci su klasificirani prema prostornom dijelu jezgre na koji se odnose, dok su prema tematskom kriteriju članci grupirani s obzirom na teme o kojima se pisalo. U skladu s navedenim izrađene su dvije tablice, koje se nalaze u nastavku ovog rada. Tablice su izrađene pregledno po godinama objavljivanja članaka.

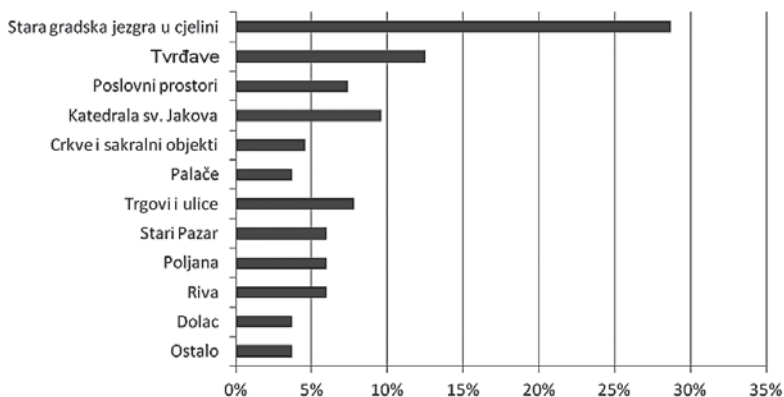
Tablica 1. Povijesna gradska jezgra i njezini dijelovi u novinskim člancima u “Šibenskom tjedniku“ razvrstani prema lokacijskom kriteriju (2006.-2011.)

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	ukupno
Stara gradska jezgra u cjelini	12	4	8	9	17	12	62
Tvrđave	4	2	4	6	5	6	27
Poslovni prostori	4	2	4	2	1	3	16
Katedrala sv. Jakova	4	3	3	4	-	1	15
Crkve i sakralni objekti	5	3	1	1	-	-	10
Palače	1	1	1	3	2	-	8
Trgovi i ulice	11	2	1	2	-	1	17
Stari pazar	-	2	8	2	-	1	13
Poljana	2	1	3	-	3	4	13
Riva	2	1	6	2	1	1	13
Dolac	1	6	4	-	3	-	8
Ostalo	1	-	3	2	2	-	8
ukupno	47	27	46	33	34	29	216

⁵ U razmatranje se nisu uzimali članci u kojima tekst nije imao veze s povijesnom gradskom jezgrom, iako se na fotografiji uz tekst nalazio neki dio jezgre. Primjerice, intervjui s osobama iz javnog života u čijoj bi se pozadini vidjela katedrala sv. Jakova.

⁶ Tijekom proučavanja primjeraka “Šibenskog tjednika“ i prepoznavanja novinskih članaka u kojima se nalaze informacije o povijesnoj jezgri Šibenika, nisu uočene dvojbene situacije. Međutim, kod analize već izabраних 216 novinskih članaka, u pojedinim situacijama bilo je dvojbeno gdje članak smjestiti prema lokaciji ili prema temi. Naime, više se puta u članku spominjalo po dvije ili više tema, ili po nekoliko lokacija. Tada se odluka o razvrstavanju članaka po kriteriju lokacije ili kriteriju teme donosila na temelju dominantnog sadržaja u članku na koji se primjenjivao kriterij.

Grafikon 1. Zastupljenost prema kriteriju lokacije (u postocima)

Prema kriteriju lokacije, najčešći su novinski članci koji se odnose na povijesnu gradsku jezgru u cjelini ($f=62$), što znači da se u članku nije specificirao pojedinačni objekt ili neki dio jezgre, već se tekstualni sadržaj odnosio na jezgru u cjelini.

Primjer 1.

“Osim instalacija koje su problem u čitavoj jezgri, u kaotičnom su stanju krovovi koji su redom svi ulegli. Stubišta su mahom propala i treba ih obnoviti, fasade nisu zavidne, a o unutrašnjosti stanova da i ne govorimo. No, to su investicije o kojima bi trebali skrbiti vlasnici stanova koji, pak, nemaju novca za popravke. (...) Ukoliko se stanari i odluče financirati radove u jezgri, nailaze na niz problema koji u konačnici račun za rekonstrukciju objekta povise i za 30 posto. Svaku skelu koju želite postaviti u staroj jezgri Grad će naplatiti od 500 do tisuću kuna, ako želite dostaviti materijal platit ćete posebno odobrenje za kamion, a ono je k tome još izdano samo na fiksni period. Ako u međuvremenu padne kiša, a radovi se oduže, dužni ste tražiti novo odobrenje. Tu su još zabrana radova u sezoni i suglasnost konzervatora koja se mora ishoditi ...” (naslov: “Obnova objekata u staroj jezgri i do 30 posto skuplja”, 8.3.2010.)

Na drugom se mjestu po učestalosti pojavljivanja nalaze novinski članci u kojima se piše o gradskim tvrđavama ($f=27$).

Primjer 2.

“Iako naoko atraktivan, projekt uređenja ljetne pozornice na tvrđavi sv. Mihovila kojega je izradio šibenski arhitekt Tomislav Krajina na površinu je izvukao sve nezadovoljstvo šibenskih arhitekata načinom funkcioniranja nove gradske vlasti kada su u pitanju gradski kapitalni projekti. (...) Ali, sudeći prema onomu što nam je kazao Joško Ćuzela iz šibenskog Konzervatorskog odjela, ne samo da konzervatori svoj blagoslov nisu dali, već ih nitko iz Grada nije ni obavijestio o ovom projektu!? Iako on podrazumijeva veliki građevinski zahvat na spomeniku kulture s kojeg se ne smije iščupati niti travčica bez odo-

brenja konzervatora. – Konzervatorski odjel iz Šibenika odavno je poslao svoj elaborat o tomu što se smije, a što ne raditi na tvrđavi sv. Mihovila. Ne bih želio komentirati projekt sve dok se on ne aplicira na jedan od europskih fondova, ali je činjenica da su šibenski konzervatori za projekt saznali iz novina – kazao nam je kratko i jasno Čuzela.“ (naslov: “Konzervatore nitko nije ništa pitao, struka prosvjeduje apelom“, 19.2.2010.)

Premda se od četiri tvrđave⁷ samo tvrđava sv. Mihovila nalazi unutar sadašnjeg teritorija povijesne gradske jezgre, u ovom istraživanju im se pristupa kao da su jedinstveni prostorni dio stare urbane jezgre. Taj pristup je izabran zato što se šibenskom fortifikacijskom sustavu, s obzirom na povijesni nastanak i ulogu u prošlosti grada, u raspravi o njegovoj revitalizaciji uvijek pristupa kao da je sastavni dio jezgre. Pri tomu se najviše pisalo o projektu izgradnje ljetne pozornice na tvrđavi sv. Mihovila. Nakon toga, najčešće se spominju trgovi i ulice u jezgri (f=17), poslovni prostori (f=16) i katedrala sv. Jakova (f=15).

Primjer 3.

“Medulić više nije Medulić. S obzirom na to koliko mjesta su zauzeli štekati s ogromnim suncobranima, i s obzirom da je nejasno na kakvom ćemo razglasu nastupiti, odlučili smo ove godine odustati od klapskih susreta ...“ (naslov: “Nećemo pjevati na onakvom Meduliću“, 6. 7.2007.)

Primjer 4.

“Ni tih deset posto ne znači nam puno, sve vam govori ova velika rasprodaja. Odlazimo s ove lokacije za par dana jer nam se ne isplati nikako, vlasnik je iz Zadra i shvaća da tu nema što tražiti. Režije su previsoke, a promet ekstremno malen – kazala nam je prodavačica u butiku Bigstar u šibenskoj staroj jezgri.“ (naslov: “Umjetno disanje za staru jezgru: zakupnine niže do lipnja iduće godine“, 31.12.2009.)

Primjer 5.

“Pojedini Šibenčani u utorak su za dlaku izbjegli teže ozljede prilikom šetnje Kalelargom. Naime, s fasade kuće u Ulici kralja Tomislava iznad Borova odronili su se ogromni komadi žbuke! Na svu sreću ova vijest nije završila u rubrici crne kronike, ali svakako zove na hitnu uzbunu. Šibenska gradska jezgra nakon velikih kiša postala je opasna zona, a znaju to svi iole upućeni sugrađani. Otpalu žbuku prolaznici su gledali u čudu, a čuli su se komentari ‘sve će otići u papar’ ili ‘Kalelargom ćemo šetati s kacigom na glavi’ (...) A tko je odgovoran? Odgovorni su vlasnici tih zgrada koje nije briga. Ima njih 10 ili 15 koji se ne javljaju na naše pozive, niti nam plaćaju komunalnu naknadu, premda im uredno dostavljamo račune. Grad Šibenik, svjesni ste, za obnovu jezgre novca nema.“ (naslov: “Komadi žbuke s fasade u Kalelargo padali po prolaznicima“, 22.10.2010.)

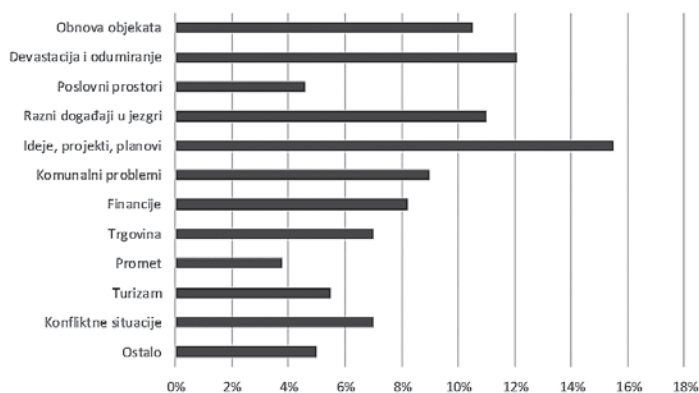
⁷ Srednjovjekovni fortifikacijski sustav čine četiri tvrđave: sv. Mihovil, sv. Nikola koji se nalazi na moru pred ulazom u Kanal sv. Ante, sv. Ivan i tvrđava Barone (ranije tvrđava baruna Degenfelda).

Kada je riječ o ulicama i trgovima, niti jedna mikrolokacija se nije izdvojila učestalošću spominjanja, što se odnosi na poslovne prostore koji se uglavnom navode u kontekstu propadanja trgovačkih sadržaja u staroj gradskoj jezgri. Katedrala sv. Jakova najviše se spominje u okvirima obnove i zaštite.

Tablica 2. Povijesna gradska jezgra u “Šibenskom tjedniku” prema kriteriju tema u novinskim člancima (2006.-2011.)

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	ukupno
Obnova objekata	5	5	8	3	1	1	23
Devastacija i odumiranje	2	-	7	9	6	2	26
Poslovni prostori	2	-	4	-	2	2	10
Razni događaji u jezgri	14	2	1	2	3	2	24
Ideje, projekti, planovi	4	8	7	3	4	8	34
Komunalni problemi	2	4	5	3	5	1	19
Financije	2	-	5	6	3	2	18
Trgovina	9	2	-	2	1	1	15
Promet	1	1	1	3	1	1	8
Turizam	2	1	1	1	3	4	12
Konfliktne situacije	1	3	7	-	3	1	15
Ostalo	3	1	-	1	2	4	11
ukupno	47	27	46	33	34	29	216

Grafikon 2. Zastupljenost prema kriteriju teme (u postocima)

Prema kriteriju teme o kojoj se piše u novinskim člancima, najčešće se spominju razne ideje, projekti i planovi koji se odnose na jezgru u cjelini, na pojedine dijelove jezgre ili pojedinačne objekte (f=34).

Primjer 6.

"Novi vlasnici već su napravili idejni projekt Peškarije u kojem je precizirana njegova namjena, a autori su procijenili vrijednost projekta na oko 2,5 milijuna eura. (...) Za zeleno svjetlo projekt je trebao dobiti konzervatorsku suglasnost, no ona nije ostvarena zbog situacije oko bute Harolda Bilinića, sastavnog dijela ovog kompleksa. (...) Iako autori novog projekta tvrde kako su u potpunosti poštovali zadane smjernice te da je projekt prihvaćen od strane Ministarstva kulture iz šibenskog Konzervatorskog odjela imaju primjedbe na koncept. Suglasnost ne žele izdati jer tvrde da je umjesto metode uklapanja, korištena metoda kontrasta..." (naslov: "Novi projekt stare peškarije koči buta", 13.6.2008.)

Po kriteriju učestalosti, na drugom su mjestu članci u kojima se piše o različitim oblicima devastacije ili odumiranja u staroj gradskoj jezgri (f=26).

Primjer 7.

"Već godinama kulturološki najatraktivniji dio Šibenika, njegova stara jezgra, odumire bez ikakve intervencije od strane gradskih vlasti. Status quo traje još otkako je na šibenskoj Poljani zabranjeno parkiranje, što se osjetno odrazilo na trgovački promet, ali i život u najužem gradskom centru. Neki od njih odavno su se prestali ufati u strategiju razvoja ovog dijela grada, te su trbuhom za kruhom svoje trgovine premjestili u trgovačke centre. Malobrojni preostali krivca pronalaze u u gradskoj upravi koja sve ove godine nije istupila s kvalitetnom mjerom za revitalizaciju stare gradske jezgre." (naslov: "Gradskim vlastima draža bušta od šušta", 4.4.2008.)

Svojom učestalošću su se izdvojile i teme koje se odnose na razne događaje u povijesnoj jezgri (f=24), obnovu objekata (f=23) te komunalne probleme (f=19).

Primjer 8.

"Vinka Morić, vlasnica objekta na Starom pazaru oštro je kritizirala inicijativu gradskih vlasti jer je napravljena bez ikakvih konzultacija sa stanarima. – Neki od nas su umirovljenici s malim primanjima koji jedva financiraju svoje životne potrebe, kamoli će kreditnu ratu za otplatu polovice troška za fasadu. Mogu se slobodno uknjižiti na moju nekretninu odmah jer u kredit ne ulazim! Ne vjerujem bankama ni gradskoj upravi, niti ću pod stare dane ulaziti u kreditna zaduženja. Ne pada mi na pamet! S moje fasade ne otpada ništa, grilje istina, treba promijeniti, ali na ništa me drugo nitko neće natjerati – ljutita je Vinka Morić."(naslov: "Nek' nam uzmu imovinu, u kredit ne idemo", 30.5.2008.)

Primjer 9.

"Komunalni redari, najavljuju iz gradskog poglavarstva, ubuduće će uklanjati sve svjetleće neonske reklame i oznake koje se ni po čemu ne uklapaju u povijesni Šibenik. Umjesto njih gradsko je povjerenstvo odabralo prikladniju i decentniju varijantu drvenih panoa s utisnutim nazivima prodavaonica, no o konačnom izgledu ipak će odlučiti građani koji će

sljedećih petnaestak dana moći svojim prigovorima oblikovati konačno rješenje. Pravilnik predviđa sklanjanje svih jedinica klima uređaja s pročelja objekata, te njihovo postavljanje na manje vidljivo mjesto. Isto je i s antenama koje vizurom nemaju mjesto u povijesnoj priči Šibenika koja je najveći gradski turistički adut.“ (naslov: “Odzvonilo sponzorskim sun-cobranima“, 11.4.2008.)

Analizom su bili obuhvaćeni i članci u kojima se nalaze i druge teme, bilo da je riječ o financijskim problemima, koji se vrlo često navode kao jedna od nepremostivih prepreka u procesu revitalizacije, ili o problemima s kojima su se suočili vlasnici trgovina u jezgri. Tijekom analize uočeni su i problemi povezani s prometom, što se u prvom redu odnosi na parkiralište na Poljani ili pak više konfliktnih situacija između različitih aktera.

Primjer 10.

“Trgovci i ugostitelji koji djeluju u šibenskoj staroj jezgri mjesecima se žale na dramatični pad prometa i upozoravaju da će propasti ukoliko se nešto ne promijeni. Neće, žale se poduzetnici, stradati samo oni i njihove obitelji. Gospodarska kuga koja je zahvatila stari Šibenik utječe na cijeli grad, i to ekonomski, socijalno pa čak i duhovno jer ovako mrtav grad djeluje depresivno na svakog tko prošeće Kalelargom“ (naslov: “Centar izumire, život preselio na periferiju“, 17.3.2006.)

Primjer 11.

“Dobila sam obavijest da trebam platiti spomeničku rentu za 2006. godinu, u visini od 3 kune po četvornom metru. Nije to veliki iznos, jer moj butik ima svega 40-ak kvadrata, a uostalom, prije sam plaćala po 5 kuna na četvorni metar. Ali, kad se boriš za preživljavanje, svaka odvojena kuna je puno, a baš i ne vidim da se nešto uređuje – rekla je vlasnica jednog butika na Medulićevom trgu. (...) Pročelnica Upravnog odjela za financije grada Šibenika, međutim kaže kako se prikupljena sredstva itekako koriste za ono čemu su namijenjena, ali da je riječ o relativno malim iznosima, jer čak 40 posto od prikupljenih sredstava odlazi u državni proračun, a 60 posto ostaje u Gradu. Od naplate spomeničke rente u šibensku gradsku kasu tako se lani slilo neznatnih 400-tinjak tisuća kuna.“ (naslov: “Puno za dati, a premalo za obnovu“, 19.5.2006.)

Primjer 12.

“...Poljana bi ljeti ipak trebala služiti kao parking – zjapi prazna, na jednom dijelu se prodaju kojekakve đinđe, a na njoj bi se moglo parkirati 100-tinjak automobila. (...) Poljana bi bar ljeti morala služiti kao parking, ako ne klasičan, onda za turističke autobuse. To je i jedini način da zaživi stara gradska jezgra. mi moramo tražiti praktična, a ne emotivna rješenja – na Poljani se prije dvadeset godina šetalo, ali više se ne šeta, pa neka ona bude parking. Još bih izmjestio autobusni kolodvor i na mjesto vatrogasnog doma postavio parking, a na rivi zabranio promet, kao u Splitu. Rampu bih stavio kod kina Tesla.“ (naslov: “Poljana treba biti parking bar ljeti“, 30.6.2006.)

Primjer 13.

“Prepućavanje oko modela po kojemu će se urediti buduće privezište za brodove duž šibenske rive, koje se već neko vrijeme odvija na relaciji Grad Šibenik – Županijska lučka uprava, izazvalo je revolt među vlasnicima brodica u Docu (...) Čitava obala ne može biti komercijalna. Gospodin Zenić mora shvatiti da se radi o gorućem gradskom komunalnom i infrastrukturnom problemu koji treba biti riješen u interesu brodarar, a ne nekog lobbija. (...) Oni koji imaju novce za skupe vezove, neka svoje brodove drže u marini Solarisa, Mandaline, Primoštena, ali mora postojati jedan mali dio obale koji će biti namijenjen nama običnim ljudima, umirovljenicima koji ne možemo izdvojiti nekoliko tisuća kuna godišnje za privezište ...“(naslov: “Brodari prijete blokadom”, 24.8.2007.)

Primjer 14.

“Nekadašnji sinonim za jedino i najbolje mjesto zabave u Šibeniku – Dolac, u posljednjih nekoliko godina izgubio je taj status. Nekad kultno mjesto za izlazak spominje se samo u prisjećanjima na lijepa vremena – kad su se tamo okupljali baš svi mladi, družili se i plesali na cesti, svih desetak kafića bilo je prepuno. Kad se kafići zatvore, išlo se u Veslo, tada jedinu diskoteku u gradu, gdje bi opet svi bili na okupu i zabavljali se do sitnih jutarnjih sati. Danas šibenska mladež nalazi zabavu po drugim lokacijama u gradu, a Dolac je poluprazan čak i subotom navečer.”(naslov: “Kultni Dolac pada u zaborav”, 21.11.2008.)

4. Zaključna razmatranja

Analizom sadržaja novinskih članaka utvrđeni su i klasificirani sadržaji poruka o povijesnoj jezgri Šibenika, što je dalo uvid u cjelinu suvremenih problema koji su povezani s jezgrom. U člancima se piše o različitim primjerima devastacije u jezgri, o problemu odumiranja, komunalnim problemima i konfliktnim situacijama. Istodobno, ima primjera novinskih članaka napisanih u pozitivnom ozračju, u kojima je riječ o obnovi pojedinih objekata te javnim događajima koji su specifično povezani s povijesnom jezgrom. Uočeno je više novinskih članaka u kojima se jezgra izrazito turistički kontekstualizira. Također je uočeno kako postoje prepoznatljivi dijelovi jezgre o kojima se piše (tvrđave, katedrala sv. Jakova, Poljana, riva, Stari pazar, Dolac) jer se na njih odnose pojedini problemi ili pak postoje ideje, projekti ili planovi za njihovo uređenje. U nastavku se iznose ključni elementi istraživačkog nalaza do kojih se došlo analizom sadržaja novinskih članaka objavljenih u “Šibenskom tjedniku” u razdoblju od 2006. do 2011. godine:

Propadanje povijesne jezgre i potreba za njezinom revitalizacijom prepoznati su kao specifičan problem grada Šibenika. Najveći broj analiziranih članaka odnosi se na jezgru u cjelini. Povijesna gradska jezgra doživljava se kao prostor različitih oblika devastacije i odumiranja. Termin „odumiranje“ koristi se u više navrata u novinskim člancima i izravno je povezan s gubitkom trgovačke funkcije jezgre te zatvaranjem većeg broja poslovnih prostora.

U novinskim člancima su se pratili primjeri obnove u jezgri, kao što je u istraživanom razdoblju bilo uređenje prostora Starog pazara te kontinuirana obnova katedrale sv. Jakova. Tijekom analiziranja novinskih članaka uočeno je u više slučajeva spominjanje gradskih

tvrdava kao primjera zapuštenosti te istodobno kao primjera mogućih investicija u jezgru. U tom smislu se navode različite ideje o namjeni tvrđava u budućem razdoblju. Gradska riva i Dolac se spominju u novinskim člancima koji su povezani uz more (lučica, marina, privezište, nadležnosti oko upravljanja). Komunalni problemi, s kojima se suočavaju stanovnici i vlasnici obrta u jezgri, imaju svojih specifičnosti u odnosu na ostale dijelove grada (pristup objektu, reklamni natpisi i panoj, održavanje objekata), o čemu se piše u više navrata u analiziranom razdoblju. Konfliktne situacije se javljaju između stanara i vlasnika ugostiteljskih objekata (na prvom mjestu zbog buke), između stanara i vlasnika poslovnih prostora i obrta s jedne, te Grada Šibenika s druge strane - (ne)plaćanje naknada, (ne)održavanje objekata. Uočene su konfliktne situacije između investitora i konzervatora- (ne)suglasnost konzervatora na izvedbeni projekt.

U novinskim člancima se navode događaji na javnim prostorima koji se isključivo odvijaju u jezgri i koji se percipiraju kao primjeri oživljavanja jezgre (Srednjovjekovni sajam, koncerti na ljetnoj pozornici, radionice Međunarodnog dječjeg festivala na gradskim trgovima...). Više novinskih članaka, u kojima se piše o mogućim ulaganjima u jezgru, u pravilu su turistički kontekstualizirani. Općenito, povijesna jezgra se doživljava kao mjesto koje privlači turiste i u kojoj bi bilo poželjno ulagati u turističke sadržaje.

U više navrata se u novinskim člancima navode problemi prometa: problem parkirališta na Poljani, ali i režim automobilske prometa na rivi. U tim člancima prevladava mišljenje kako Poljana treba biti parkiralište, sve do trajnog rješenja i uređenja tog središnjeg gradskoj trga. Parkiralište na Poljani doživljava se kao element koji doprinosi oživljavanju života u šibenskoj povijesnoj jezgri.

LITERATURA

- 1) Čaldarović, O. (1989.), Revitalizacija u sociološkoj perspektivi, *Pogledi*, 19(2):593-607.
- 2) Dakić, S., Perković, Z., Rogić, I., Stojković, A. (1989.), *Urbana drama Donjeg grada Zagreba*, Zagreb, CITRA.
- 3) Dolenc, N., Kovačević, R., Kufrin, K., Rogić, I. (1988.), Sociologijska studija stare gradske jezgre Karlovca i kontaktnog područja, Zagreb, Urbanistički institut Hrvatske.
- 4) Dolenc, N., Čupić, M., Rogić, I. (1989.), Sociologijska studija općine i grada Trogira, Zagreb, Urbanistički institut Hrvatske.
- 5) Halmi, A. (1996.), *Kvalitativna metodologija u društvenim znanostima*, Zagreb, A.G. Matoš d.d. Samobor.
- 6) Kovačević, R., Rogić, I. (1986.), *Dubrovnik, sociologijska studija stare gradske jezgre*, Zagreb, Zavod za obnovu Dubrovnika, Urbanistički institut Hrvatske.
- 7) Kovačević, R., Rogić, I. (1989.), *Sociologijska studija stare gradske jezgre Paga*, Zagreb, Urbanistički institut Hrvatske.
- 8) Leburić, A., Maroević, M., Rogić, I. (2003.), *Splitska povijesna jezgra: zapušteno srce grada*, Split, Grad Split.

- 9) Mišetić, A. (2001.), Gradski rituali: sociološki aspekti retradicionalizacije socijalnog života u hrvatskim gradovima nakon 1990., doktorski rad.
- 10) Prelog, M. i sur. (1979.), Sociološko demografska studija Gornjeg grada i Kaptola, Zagreb, Centar za povijesne znanosti Odjel za povijest umjetnosti.

Summary

CONTENT ANALYSIS OF NEWSPAPER ARTICLES ABOUT THE HISTORIC TOWN CENTRE OF ŠIBENIK PUBLISHED IN ŠIBENIK WEEKLY

This paper considers the application of the content analysis method related to the newspaper articles published in Šibenski tjednik (Šibenik Weekly) between 2006 and 2011 about the historic town centre of Šibenik. The overall objective of the content analysis was to determine and classify the content of the message regarding the historic town centre of Šibenik. The specific objective was to determine the subject matters, their range and the intensity of ongoing processes in the historic town centre of Šibenik. Analysed newspaper articles are categorised according to the criterium of microlocation within the historic town centre and the criterium of subject matter treated in the articles. The decay of the historic town centre and the necessity of its revitalisation are recognised as specific problems of Šibenik.

Key words: *content analysis, historic town centre of Šibenik, decay, revitalisation, Šibenski tjednik (Šibenik Weekly).*